

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสภาพการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อลักษณะชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวไทยหลายด้าน มีการใช้ความรุนแรงในลักษณะต่างๆ เกิดขึ้นในครอบครัว เช่น สามีทำร้ายภรรยา ผู้สูงอายุถูกทุบตี บิดามารดาทำร้ายร่างกายจิตใจและทอดทิ้งบุตร^๑ ความรุนแรงต่อเด็กมีทั้งการใช้อำนาจบังคับหรือใช้กำลังทำร้าย ทำให้เด็กได้รับบาดเจ็บทั้งร่างกายและจิตใจ บางครั้งถึงกับพิการและเสียชีวิต^๒ นอกจากนี้ยังรวมถึงการที่บิดามารดากระทำอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ ทอดทิ้งเด็ก และการประทุพติพิศดโดยล่วงเกินทางเพศกับเด็ก การเฆี่ยนตีที่รุนแรงโหดร้ายหรือดูร้ายตามความรู้สึกของวิญญูชนโดยทั่วไป อันมิใช่ลักษณะของการอบรมสั่งสอน ซึ่งมีผลให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของผู้ถูกระทำ รวมถึงการกระทำ ที่ไม่ได้กระทำ ต่อร่างกายของเด็ก เช่น คำการปฏิบัติให้ความสนใจ การเลี้ยงดูไม่เหมาะสม การทอดทิ้งซึ่งมีผลกระทบต่อนิสัยพอนามัยและจิตใจของเด็กทำให้เจริญเติบโตช้า ขาดการเอาใจใส่ ขาดความรัก ความอบอุ่น ดังนั้น

สามารถแบ่งประเภทของการใช้ความรุนแรงต่อเด็ก ได้ ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านร่างกาย (physical abuse) หมายถึง การกระทำ หรือพฤติกรรมของบิดามารดาที่กระทำ ต่อเนื้อตัวหรือร่างกายของบุตรที่เกิดจากการลงโทษทางกายที่รุนแรงเกินสมควรตามความรู้สึกของบุตร ทำให้เกิดความเจ็บปวด เช่น หกจนเขียว ตบ ตะ จับตัวเขย่า เฆี่ยนตีด้วยไม้ เข็มขัด สาย

^๑ ไข่มุกข์มลทอง, “ความรุนแรงในครอบครัว : อุปสรรคต่อการพัฒนามนุษย์”, สารการพยาบาล, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๒, (พฤษภาคม ๒๕๓๕) : ๒๓.

^๒ ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิเด็ก, “ละเมิดสิทธิเด็กในสังคมไทยเป็นน้ำมือของผู้ใหญ่ในบ้าน ”., เติลนิวัตร, ฉบับที่ ๑๘๐๒๖, (๒๐ เมษายน ๒๕๔๒) : ๒๒.

ยาง ผลัก เหวี่ยง กระชาก มัด ขังขว้างปาสิ่งของใส่ ทูบด้วยมือ ต่อย มีผลให้เกิดบาดแผลหรือ รอยฟกช้ำ^{๒)} ด้านจิตใจ (emotional abuse) หมายถึง การกระทำ หรือพฤติกรรมของบิดา มารดาที่แสดงด้วยวาจาหรือท่าทางต่อบุตรแล้วทำให้บุตรรู้สึกขาดความรัก เสียใจ น้อยใจ เกิด ความหวาดกลัว เช่น การขู่ตะคอกคุด่า ตวาดด้วยเสียงดัง มองด้วยสายตาไม่เป็นมิตร รังเกียจ บังคับให้ทำ ในสิ่งที่ไม่ชอบ ถูกเหยียดหยามเปรียบเทียบกับคนอื่น (๓) ด้านการเลี้ยงดูบุตร ที่ ไม่เหมาะสม (child maltreatment) หมายถึง การกระทำ ที่บิดามารดาไม่ให้การเลี้ยงดูบุตร อย่างเพียงพอ เช่น การปล่อยให้บุตรที่ยังไม่สามารถดูแลตนเองได้อยู่ตามลำพัง ไม่สนใจดูแล ด้านอาหาร ความสะอาดของร่างกาย สิ่งแวดล้อม การพักผ่อน สุขภาพ การศึกษา การไต่ถาม ทุกข์สุข การปกป้องคุ้มครองภัยอย่างเพียงพอ การใช้แรงงาน (๔) ด้านการละเมิดทางเพศ (sexual abuse) หมายถึง การกระทำ ของบิดามารดาต่อเด็กที่แสดงถึงการตอบสนองความ ต้องการทางเพศโดยที่บุตรยังไม่เข้าใจ ไม่ยินยอม เช่น การแอบดูบุตรขณะเปลี่ยนเสื้อผ้าหรือ การอาบน้ำ การพูดคุยเรื่องลามกอนาจาร การชี้ให้ดูภาพเปลือย ภาพลามกอนาจาร การกอดจูบ ลูบคลำ ร่างกายไปจนถึงระดับรุนแรงโดยการจับต้องอวัยวะเพศ การมีเพศสัมพันธ์กับบุตร^{๓)}

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นนี้ ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบตามมาต่อเด็กและเยาวชน ในครอบครัวที่ขาดความรัก การเอาใจใส่ต่อบุตรธิดาของผู้ปกครองหรือการทำหน้าที่ บกพร่อง จึงทำให้เกิดผลกระทบในหลายๆ ด้าน เช่น เด็กหนีออกจากบ้าน เด็กไม่เชื่อฟัง ผู้ปกครองอีกต่อไปแต่ไปพึ่งเพื่อนๆ นอกบ้าน เด็กไปก่อปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น “แม้แต่ ในสถานศึกษาก็เช่นกัน จะเห็นได้ว่า ปัญหาความรุนแรงส่วนหนึ่งเกิดจากสภาพสิ่งแวดล้อม ภายในโรงเรียน ใน ๔ ด้าน คือ (๑) ปัญหาโดยตรงจากโรงเรียน คือ การเลือกวิชาเรียนยากง่าย ของเนื้อหา กิจกรรมนอกหลักสูตร ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ทำให้นักเรียนปรับตัวเอง ไม่ได้ เมื่อสอบตกจึงหาทางออกด้วยพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ (๒) ปัญหาโดยอ้อมจาก

^{๒)} สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, รายงานการประชุม ปฏิบัติการเรื่องเด็กในภาวะยากลำบาก, (กรุงเทพมหานคร : องค์การทหารผ่านศึก, ๒๕๓๑), หน้า ๓๒-๓๓.

^{๓)} สราวุธ สอนสนาม, “มูลเหตุแรงจูงใจในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๘), หน้า ๑๘-๑๙.

โรงเรียน เช่น ปัญหาทางครอบครัว เพื่อน ภาวะทางการเงิน สุขภาพ ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขที่เหมาะสมแล้วโอกาสที่เยาวชนจะก่อปัญหาจึงมีมาก (๓) ปัญหาระหว่างเรียน เช่น ไม่ชอบวิชาเรียนหรือกิจกรรมที่ทำ ไม่ชอบครูผู้สอน โดยมีทัศนคติว่าครูไม่มีความเห็นใจและช่วยเหลือให้ตนเรียนเท่าเพื่อนไม่ได้ หรือเข้ากับคนไม่ได้ จึงหาทางออกอย่างไม่เหมาะสม (๔) ปัญหาการคบเพื่อน ถ้าหากได้เพื่อนเกเรมีพฤติกรรมไม่ดี ก็จะชักจูงประพฤติดีเสียหายหรือเสียคนได้ โดยเฉพาะเยาวชนที่หมดที่พึ่งทางบ้าน โดยพ่อแม่ไม่มีโอกาสอบรมสั่งสอน หรือพ่อแม่ไม่ยอมเข้าใจปัญหาของลูก จะทำให้เด็กหันไปหาที่พึ่งนอกบ้านแทน อาจได้รับการชักชวนในทางเสื่อมเสีย เช่น เที่ยวเตร่ หนีเรียน เล่นการพนัน ดื่มขิงว้างๆ ทำร้ายร่างกายผู้อื่น

นอกจากปัญหาที่เกิดจากครอบครัวและสถานศึกษาแล้ว ยังพบว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมของเด็กและเยาวชน ก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความเสี่ยงได้เช่นกัน หากผู้ปกครองไม่กำกับดูแลบุตรหลาน โดยเฉพาะสื่อ คือ โทรศัพท์ ซึ่งถือว่าเป็นสื่อที่มีอิทธิพลสูงสุด โดยเฉพาะต่อกลุ่มเด็กและวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ขาดวิจารณญาณในการชม จึงมีการซึมซับและเลียนแบบพฤติกรรม ทั้งเรื่องความเสี่ยง เรื่องเพศ ค่านิยมในการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย จนเกิดเป็นปัญหาดังกล่าวในปัจจุบัน ปัจจัยเสี่ยงของเยาวชนมีสาเหตุจากการขยายตัวของอิทธิพลสื่อ โดยเฉพาะโทรศัพท์และเทคโนโลยีสารสนเทศคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และสิ่งแวดล้อมทางสังคมในทางลบเป็นธุรกิจที่หาประโยชน์จากเยาวชน^๖ จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อดังกล่าวในแง่ต่างๆ โดยผลการสำรวจของมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาไม่สูบบุหรี่ร่วมกับสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ พบว่า เยาวชน นักเรียน นักศึกษาในปัจจุบัน ร้อยละ ๘๑ มีปัญหาในการดำเนินชีวิตไม่ต่ำกว่า ๑ ปัญหา จากปัญหา ๕ ปัญหาที่สำคัญ คือ การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเที่ยวสถานบันเทิง การเล่นเกมพนัน การใช้ยาเสพติด การใช้จ่าย

^๕ วัฒนา โอทิตะวงษ์, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความเสี่ยงของนักเรียนในระดับอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓ ”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๙), หน้า ๑๘.

^๖ สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนากิจการและสังคมแห่งชาติ , “รายงานภาวะสังคม”, *วารสาร NESDB Social Outlook*, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑, (๑๔ มีนาคม ๒๕๔๘) : ๒๒.

ฟุ่มเฟือย การมีเพศสัมพันธ์ การทะเลาะวิวาท และการฆ่าตัวตาย จะเห็นได้ว่ำนับวันปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มวัยรุ่นเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกวัน”

เมื่อกล่าวถึงวิธีการแก้ปัญหาคาความรุนแรงของเยาวชนตามหลักพระพุทธศาสนา

เถรวาทแล้ว สรุปสิ่งที่หลักการใหญ่ คือ ดำเนินชีวิตตามทางสายกลาง ซึ่งถือว่าเป็นหลักปฏิบัติในพระพุทธศาสนา เรียกว่า มรรค คือ ทางดำเนินชีวิตถือเป็นพรหมจริยะ เป็นจริยธรรมอันประเสริฐรวมกันเป็นพรหมจริยะ เป็นหลักการดำเนินชีวิตที่ประเสริฐ ได้แก่ มรรคมงคล ๘ ประการ สรุปโดยย่อ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ถือได้ว่าเป็นมรรคในฐานะไตรสิกขา เพราะฉะนั้น การดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธ เป็นการฝึกฝนพัฒนาตนให้ดำเนินตามมรรค คือ วิถีอันประเสริฐในการดำเนินชีวิตที่งดงาม ในที่สุดก็จะบรรลุเป้าหมายแห่งชีวิตที่งดงาม ตามหลักพุทธธรรม ๘ ประการ ในคำสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้ากำหนดคุณลักษณะ สังคมในอุดมคติ ดังนี้ ๑) การมีลักษณะเป็นคนเลี้ยงง่าย หรือ สุภโร ๒) การมีลักษณะเป็นคนบำรุงง่าย หรือ สุโปสะ ๓) การมีลักษณะมักน้อยในการแสวงหาสิ่งบำรุงบำเรอตัวเอง การเอนน้อย ลดไปหาความน้อย กล้าจน หรือ อปปีจจะ ๔) การมีลักษณะสันโดษ ยินดี พอใจในวัตถุสมบัติที่มีอยู่และพยายามมิให้น้อย แต่ไม่หยุดที่จะกระทำความดี และสร้างสรรค์ให้ยิ่งๆ ขึ้น หรือ สันตุฎฐิ ๕) การมีลักษณะของคนขัดเกลากิเลส ตัณหา ให้เบาบางลงทั้งของตนและทั้งของผู้อื่น หรือ สัลเลาะ ๖) การมีลักษณะของคนมีศีลเคร่ง มีการกำจัดกิเลสแล้ว หรือ ฐูตะ ๗) มีลักษณะของอาการที่น่าเลื่อมใส หรือ ปาสาทิกะ ๘) การมีลักษณะของคนไม่สะสมไม่มีปัจจัย ไม่มีเหตุให้ก่อโทษภัย ก่อความเลื่อมหรือ อปปีจจะ ๙) การมีลักษณะของความขยันหมั่นเพียรพัฒนาตนเองให้เจริญยิ่งขึ้นอยู่เสมอ หรือ วิริยารัมภะ”

ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาคาความรุนแรงของเยาวชนในสังคมไทย

ผลกระทบจากปัญหาคาความรุนแรงของเยาวชน และวิธีการแก้ปัญหาคาความรุนแรงของเยาวชนตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท โดยถือหลักการบูรณาการร่วมจากกิจกรรมต่างๆ ที่

^๑ ขจิตร์ตัน ปูนพันธุ์ฉาย, www.thaihealth.or.th , ๒๕๕๕ : ๑. (๑ มีนาคม ๒๕๕๗)

^๒ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), คำสอนเป็นกลาง ปฏิบัติสายกลาง, ลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๕), หน้า ๖ – ๑๒,

โรงเรียนบ้านหนองกงโนนทัน อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ได้นำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนเป็นหลัก เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษาให้เกิดผลสำเร็จต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความรุนแรงของเยาวชนในสังคมไทย

๒.๒.๒ เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบจากปัญหาความรุนแรงของเยาวชน

โรงเรียนบ้านหนองกงโนนทัน อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

๒.๒.๓ เพื่อศึกษาวิธีการแก้ปัญหาความรุนแรงของเยาวชนด้วยมรรค ๘

๑.๓ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ความรุนแรง หมายถึง การใช้กำลังประทุษร้ายต่อตนและคนอื่นทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ เช่น การฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาหรือโดยประมาท การปล้นโดยใช้อาวุธ

เยาวชน หมายถึง บุคคลผู้มีอายุอยู่ในวัยเรียน ตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไปและไม่เกิน ๒๕ ปี ในงานวิจัยนี้ หมายถึง เยาวชนที่ศึกษาเล่าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองกงโนนทัน อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

ผลกระทบ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากปัญหาความรุนแรงของเยาวชน โดยมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว และสถานศึกษาที่เยาวชนเกี่ยวข้อง

มรรค ๘ หมายถึง ทางสายกลาง ประกอบด้วย ๑) สัมมาทิฐิ เห็นชอบ ๒) สัมมาสังกัปปะ ดำริชอบ ๓) สัมมาวาจา วาจาชอบ ๔) สัมมากัมมันตะ การงานชอบ ๕) สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ ๖) สัมมาวายามะ เพียรชอบ ๗) สัมมาสติ ระลึกรู้ชอบ ๘) สัมมาสมาธิ ตั้งใจชอบ

๑.๔ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑.๔.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

พุทธทาสภิกขุ กล่าวไว้ในหนังสือ *ยุวธรรมสำหรับเยาวชน* สรุปความได้ว่า เด็กดีจะต้องไม่คือและต้องเคารพเชื่อฟังบิดามารดา ครูบาอาจารย์ และที่สำคัญคือต้องปฏิบัติให้ถูกต้องทั้งทางกาย วาจา ใจ เพื่อจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีที่ถูกต้องไม่เสียที่ที่เกิดมาเป็นมนุษย์ได้พบพระพุทธศาสนามีธรรมะคือ ระบบการปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อการทำหน้าที่คือ เป็นบุตรที่ดี เป็นศิษย์ที่ดี เป็นเพื่อนที่ดี เป็นพลเมืองที่ดี เป็นสาวกที่ดี เป็นมนุษย์ที่เต็มเปี่ยมของความเป็นมนุษย์^๕

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต) ได้อธิบายความหมายของมัชฌิมาปฏิปทาในหนังสือ “พุทธธรรม” สรุปความได้ว่า มัชฌิมาปฏิปทา เป็นหลักปฏิบัติที่ต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหากำจัดทุกข์ ช่วยให้มนุษย์บรรลุความดีที่สูงขึ้นไป อย่างใดอย่างหนึ่ง การปฏิบัติที่ถูกต้องหรือปฏิบัติชอบต่อระบบแบบแผน ก็คือจะต้องกระทำด้วยความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของมัน ซึ่งเป็นการกระทำด้วยปัญญา หรือโดยมีสัมมาทิฐิ ดังนั้นการดำเนินตามมัชฌิมาปฏิปทาจึงเป็นการเดินที่ต้องอาศัยปัญญาเป็นหลัก อีกความหมายหนึ่ง คือ มัชฌิมาปฏิปทา เป็นคำสอนภาคปฏิบัติที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิต สู่จุดมุ่งหมาย ตามแนวทางของกระบวนการธรรม โดยเริ่มต้นด้วยการรู้จักคิด รู้จักพิจารณา (โยนิโมโนสิการ) ใช้ปัญญาหาเหตุปัจจัยด้วยตนเอง แทนที่จะเริ่มต้นด้วยความเชื่อ ซึ่งเป็นการฝากปัญญาไว้กับผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ไม่รู้ว่าจะประสบผลเมื่อใด^๖

พระพรหมมงคลจารย์ (ปัญญานันทะภิกขุ) ได้กล่าวไว้ใน “หนังสือธรรมะสำหรับเด็ก” สรุปความได้ว่า เด็ก ๆ รู้ว่าต้องทำหน้าที่อย่างไรจึงจะถูกต้อง และเกิดผลดีแก่ชีวิตปัจจุบันและอนาคต เด็กดีมีหน้าที่ทำให้พ่อแม่สบายใจ เพราะท่านสอนง่ายไฝหาความ

^๕ พุทธทาสภิกขุ *ยุวธรรมสำหรับเยาวชน* (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภาพใจ ๒๕๕๐), หน้า ๗.

^๖ พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), *พุทธธรรม*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๕๘๔-๕๘๕.

ดี มีหลักในการดำเนินชีวิตคือ ตื่นตัว ว่องไว ก้าวหน้า ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์อดทน มีระเบียบวินัย รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตั้งใจทำทุกอย่างให้ดีที่สุด เอาตัวอย่างคนดีน่ายกย่องเป็นแรงบันดาลใจ และมีความรักใคร่สามัคคีกลมเกลียวในหมู่พี่น้องเพื่อนฝูง เป็นต้น อันนี้เป็นเรื่องที่สำคัญให้จำหลักนี้ไว้ให้ดี ถ้าเด็กๆที่อยู่กับคุณพ่อคุณแม่ได้ประพฤติตามหลัก การนี้คือ ประพฤติแต่สิ่งที่ทำให้คุณพ่อคุณแม่สบายใจ นับว่าเรียบร้อยจะไม่เกิดปัญหาอะไร^{๑๑}

พุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวถึงวิธีแก้ปัญหของเยาวชนไว้ในหนังสือ “เยาวชนกับศีลธรรม” สรุปความได้ว่า การสอนเรื่องศีลธรรมแก่เยาวชนของท่านพุทธทาสภิกขุ ท่านเน้นประเด็นต่าง ๆ ไว้น่าสนใจ เช่น (๑) ควรสอนเยาวชนให้มีสัมมาทิฐิโดยการปลูกฝังโพธิ์ให้เกิดในจิตใจ แล้วเยาวชนอภิชาติบุตรก็จะเกิดขึ้นในสังคมไทย (๒) ต้องนำเอาตรีรัตนศาสตร์ สากลมาสอนเยาวชนให้เกิดความรู้ความเข้าใจว่าเป็นศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต (๓) ต้องสร้างจิตสำนึกแก่เยาวชนให้มีความที่พึงปฏิบัติต่อไทยตริยางคธรรมอย่างถูกต้องให้ได้^{๑๒}

กรมวิชาการและกรมศาสนา กล่าวถึงการปลูกฝังจริยธรรมทางพระพุทธศาสนา แก่เยาวชน ไว้ในหนังสือ “เติบโตใหญ่ใกล้ธรรม” สรุปความได้ว่า การปลูกฝัง ความมุ่งหวังใน ชีวิต ที่กลุ่มยอมรับ การกำหนดบทบาทในสังคมและการพัฒนาชีวิต ให้เกิดความชำนาญ (life skill) ตามทัศนะของพระพุทธศาสนา ก็มุ่งเน้นด้านการศึกษาเพราะต้องการให้มีความรู้ ความสามารถจากเบื้องต้นของชีวิต จนสามารถประกอบการทำงานและการเข้าสังคมได้เป็น อย่างดี เพื่อให้มีความเป็นคนโดยสมบูรณ์ การศึกษาเพื่อให้ความรู้ ความสามารถในการ ดำเนินชีวิตเพียงอย่างเดียว ยังไม่จัดเป็นคนโดยสมบูรณ์ ต่อเมื่อมีการปฏิบัติประกอบด้วย ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี สัมกับความเป็นคนโดยธรรม เพราะการศึกษาที่มีแต่ความรู้ ความสามารถแต่ขาดคุณธรรม ก็ยังเป็นเหตุให้ใช้ทักษะชีวิตนั้นไปในทางที่ผิด จึงต้องใช้หลัก ทางพระพุทธศาสนา ขัดเกลา และปลูกฝังพัฒนาทักษะนั้นให้นำไปใช้ได้ถูกทางความถูกต้อง

^{๑๑} พระพรหมมั่งคณาจารย์ (ปัญญานันทะภิกขุ), **ธรรมะสำหรับเด็ก**, (กรุงเทพมหานคร :ธรรมสภา, ม.ป.ป.), หน้า ๑.

^{๑๒} พุทธทาสภิกขุ, **เยาวชนกับศีลธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมทาน , ๒๕๒๒), หน้า ๓๔.

ชั่วดี เกี่ยวกับความประพฤติหรือศีลธรรม เป็นหน้าที่ของพ่อแม่พึงสอนลูก พ่อแม่มีความประพฤติดี ทางกาย วาจา ใจ และประกอบสัมมาอาชีพ นำลูกไปในทิศทางที่ดีงาม การสอนศีลธรรมให้ได้ผลดีที่สุด คือ พ่อแม่ เป็นตัวอย่างที่ดีของลูกด้วยการแนะนำ ด้วยการกระทำองค์ประกอบของการพัฒนาทักษะชีวิต ในทางพระพุทธศาสนาจะเกิดขึ้นได้ด้วยการดำเนินชีวิตตามหลักไตรสิกขา ซึ่งประกอบด้วย สีล สมาธิ ปัญญา เมื่อปฏิบัติทั้งศีล สมาธิแล้ว ทั้งสองขั้นนี้เป็นบ่อเกิดแห่งปัญญา^{๙๓}

ธีระ ชัยยุทธยรรยง ได้กล่าวว่า ในการจัดศึกษาเพื่อพัฒนาคนนั้น จะต้องพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญาและวุฒิภาวะทางอารมณ์ไปด้วย จึงจะเป็นการพัฒนาคนที่สมบูรณ์เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ที่ได้มุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข เพราะถ้าหากเก่งอย่างเดียว แต่ไม่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ก็จะไม่สามารถจัดการกับชีวิตของตนได้ และไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเองได้ ดังนั้น การจัดการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ด้วย จึงจะช่วยให้สามารถเข้าใจอารมณ์ของตนเองและคนอื่น สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น สามารถเผชิญกับความคับข้องใจ ความขัดแย้งใจ และรู้จักนำพลังแห่งอารมณ์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง มีความสามารถในการปรับตัว เพื่อทำให้ชีวิตมีความสุขกาย สุขใจ และสามารถป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดแก่ตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะปัญหาความรุนแรงซึ่งเกิดจากอารมณ์ต่างๆ ที่มากระตุ้น^{๙๔}

เรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์ ได้กล่าวถึงความรุนแรงว่า ปัญหาสังคมไทยยังทวีความรุนแรงมากขึ้น สาเหตุหนึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลง ปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ของนักเรียน นักศึกษาเป็นที่รับรู้ของสังคมไทยมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ทศวรรษ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม มีผลกระทบต่อสุขภาพจิตและการพัฒนาการของเยาวชน ภูมิคุ้มกันทางสังคมที่เคยมีมาในอดีตก็ได้ค่อยๆ หดไปสถานภาพทางครอบครัว

^{๙๓} กรมวิชาการ และกรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, *เติบโตใหญ่ใกล้ธรรม*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การทุนเพื่อเด็กสหประชาชาติ, ๒๕๓๘), หน้า ๒๒-๒๓.

^{๙๔} ธีระ ชัยยุทธยรรยง, *การพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์*, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์แนะแนวการศึกษาอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๔), หน้า ๓๖.

ที่เคยมีโครงสร้างแบบครอบครัวขยาย อยู่ครบทั้งปู่ย่าตายายก็มาเป็นครอบครัวเดี่ยว ที่มีเพียงพ่อแม่ลูกทำให้เด็กขาดที่พึ่งไม่มีทางเลือก^๕

สมทรัพย์ สุขอนันต์ ได้ศึกษาถึงความรุนแรง พบว่า งานวิจัยเอแบคโพลได้สำรวจการใช้ความรุนแรง เพื่อการแก้ปัญหานักเรียนชายในระดับมัธยมปลายและสายอาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ในช่วง ๓ เดือน ที่ผ่านมากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยทะเลาะกับบิดามารดา ผู้ปกครอง เช่น การเที่ยวเตร่ กลับบ้านดึกกลับบ้านช้า ไม่ไปเรียน ค่าใช้จ่ายไม่พอ และการคบเพื่อน รองลงมา เคยทะเลาะกับครูอาจารย์เช่น การฝ่าฝืนระเบียบ คำสั่ง การแต่งกายผิดระเบียบ มาเรียนสาย ไม่ทำการบ้าน ไม่ไปเรียนส่งการบ้านไม่ทัน และเคยทะเลาะกับเพื่อนร่วมสถาบัน นักเรียนต่างสถาบัน ตามลำดับ เช่นเรื่องการไม่ชอบหน้ากัน ไม่กินเส้นกัน เข้าใจกันผิด คอยกันไม่รู้เรื่อง การดูหมิ่นเหยียดหยามสถาบันของกันและกันและการกระทบกระทั่งด้วยคำพูดและทางร่างกาย^๖

สุพัตรา สุภาพ ได้กล่าวถึงเด็กและเยาวชนไว้ในหนังสือ “ปัญหาสังคม” สรุปความได้ว่า พ่อแม่มีส่วนที่จะขัดเกลาให้ลูกมีความประพฤติที่ดีงาม มีบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งเกิดจากการขัดเกลา ครอบครัว ศาสนา เป็นตัวจักรสำคัญในการขัดเกลาทางสังคม ในระยะที่ยังเป็นเด็ก เป็นช่วงที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กมากที่สุด สามารถปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตที่ตนเป็นสมาชิก สามารถควบคุมความรู้สึกนึกคิดในขณะเข้าร่วมในหมู่คณะ มีความกล้าหาญ ประพฤติตนให้เหมาะสมกับวาระและโอกาสต่าง ๆ รวมถึงระเบียบวินัย จึงมีผลต่อบุคลิกภาพและความประพฤติของบุคคล ระเบียบวินัยเป็นพื้นฐานของมนุษย์ในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กลุ่มกำหนดไว้ เป็นการฝึกให้มีความอดกลั้น ที่จะทำตามความพอใจ

^๕ เรื่องชัย ทรัพย์นรินทร์, “วัยรุ่นกับความรุนแรง”, มติชน, ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๒๒๕, (๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๖) : ๖.

^๖ สมทรัพย์ สุขอนันต์, “วัยใส วัยเสี่ยง วัยรุ่น วัยแห่งความเสี่ยง”, เอกสารในการอบรม เรื่องแนวทางด้านจิตวิทยาชุมชนเพื่อป้องกันปัญหาวัยรุ่น : การให้ความรู้ผู้ปกครองเพื่อป้องกันปัญหาวัยรุ่น เสนอที่มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๖. (เอกสารอัดสำเนา).

ของตนเอง เพื่อประโยชน์ในวันข้างหน้า หน้าที่ของพ่อแม่จะต้องอบรม เลี้ยงดู ฝึกฝน การพัฒนาทักษะชีวิตเบื้องต้นของลูกให้สมบูรณ์ ด้วยการพัฒนาทั้งกาย จิต ปัญญา^{๑๑}

เสรี ปุณณะหิตานนท์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “การกระทำผิดในสังคม สังคมวิทยา อาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ” สรุปความได้ว่า พฤติกรรมที่ขัดแย้งความต้องการในค่านิยมของวัฒนธรรมที่ครอบงำวิถีชีวิตของเยาวชนนั้น คือพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนค่านิยมหลัก ซึ่งเป็นระบบที่ก่อรูปลักษณะนิสัยใจคอของเยาวชนแม้ว่า กฎหมายบางอย่างจะไม่ได้ฝังรากลึกลงในจารีตประเพณีของสังคม แต่ปรากฏว่าจารีตประเพณีหลายอย่างได้ถูกนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการบัญญัติกฎหมาย ดังการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน จึงมีความหมายไปในทางพฤติกรรมบางรูปแบบที่ขัดแย้งหรือต่อต้านสังคม ทำให้เกิดการเสียดสีเบียดเบียนทั้งในทางสังคมและตัวบุคคล และมีนัยความครอบคลุมไปถึงผลของการใช้ค่านิยม^{๑๒}

อโณทัย อาตมา ได้กล่าวถึงศีลธรรมว่าเป็นเครื่องค้ำจุนโลกไว้ในหนังสือ “ธรรม โฆณัฏฐมทรัพย์ทางปัญญา” (พุทธทาสภิกขุ) สรุปความได้ว่า นับตั้งแต่กระแสโลกาภิวัตน์ กระแสวัตถุนิยมผ่านเข้ามาสู่สังคมไทย ในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยภาพรวมอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อทัศนคติของสังคมไทยทำให้คนไทยตกเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม เมื่อโลกมีความเจริญด้านวัตถุมากยิ่งขึ้นเท่าใด ความเจริญด้านจิตใจของมนุษย์ในสังคมกลับมีความเสื่อมถอยลง เพราะความนิยมในวัตถุ จนเรียกได้ว่า คนในปัจจุบันตกอยู่ภายใต้อำนาจของวัตถุนิยมก็ว่าได้ เพราะในปัจจุบันสังคมโลกกำลังบูชาเศรษฐกิจและการเมือง ไม่เหลียวแลศีลธรรมโดยลืมนึกว่า ถ้าขาดศีลธรรม

^{๑๑} สุพัตรา สุภาพ, ปัญหาสังคม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๘, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๔๕), หน้า ๓๗ – ๓๘.

^{๑๒} เสรีน ปุณณะหิตานนท์, การกระทำผิดในสังคม สังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เดอะ บิสซิเนส เพรส จำกัด, ๒๕๒๓), หน้า ๘๘ - ๘๙.

แล้ว เศรษฐกิจและการเมือง นั้นแหละคือเครื่องทำลายโลก ยิ่งเก่งเท่าไร ยิ่งทำลายโลกเร็วขึ้นเท่านั้น และทำลายถึงรากฐาน คือ ส่วนลึกของจิตใจมนุษย์ จนหมดความเป็นมนุษย์นั่นเอง^{๑๙}

๑.๔.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระกมล กมโล (วิเศษวงษา) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหามาตรกรรมตามแนวพุทธศาสตร์” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า มี ๔ สาเหตุด้วยกัน คือ (๑) สาเหตุจากสภาพทางครอบครัว กล่าวคือ สมาชิกภายในครอบครัวเกิดการแตกแยกสองลักษณะได้แก่ การแตกแยกทางกายภาพและการแตกแยกทางด้านจิตใจ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ให้สมาชิกในครอบครัวกระทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ สร้างทรรศนะให้เกิดสัมมาทิฐิ (๒) สาเหตุจากสภาพเศรษฐกิจ คือ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั้งในระดับครอบครัวและระดับประเทศ แนวทางการแก้ไข คือ ให้นุคคลมีการดำเนินชีวิตแบบมัชฌิมาปฏิปทา หรือเศรษฐกิจพอเพียง (๓) สาเหตุจากสภาพทางร่างกาย คือ ความผิดปกติทางด้านร่างกาย เช่น ร่างกายพิการ แนวทางการแก้ไข คือ ให้นุคคลประกอบกรรมดีละเว้นกรรมชั่ว (๔) สาเหตุจากสภาพทางจิตใจ คือ ความผิดปกติทางด้านจิตใจและทางด้านอารมณ์เช่น เพ้อคลั่ง เกรี้ยวจัด แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ให้นุคคลเน้นเรื่องการใช้สัมมาสติ พยายามฝึกสติให้เข้มแข็งพร้อมที่จะใช้แก้ปัญหาลดเวลา^{๒๐}

พระครูปลัดธณัญชัย อริญโญ (ถิ่นกำเนิด) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาเปรียบเทียบหลักทางสายกลางของพระพุทธศาสนาเถรวาทกับแนวคิดทางสายกลางของขงจื้อ ” ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ทางสายกลางที่เรียกว่า “มัชฌิมาปฏิปทา” เป็นข้อปฏิบัติอันพอดีที่จะนำไปสู่จุดหมายแห่งความหลุดพ้นเป็นอิสระ ด้ความทุกข์ ปลอดปัญหา ไม่ติดข้องในสองทาง คือ

^{๑๙} อ.อโณทัย อาตมา, ธรรมโฆษณ์ ขุมทรัพย์ทางปัญญา (พุทธทาสภิกขุ), (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๔๒), หน้า ๔๑.

^{๒๐} พระกมล กมโล (วิเศษวงษา), “การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหามาตรกรรมตามแนวพุทธศาสตร์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๒.

กามสุขัลลิกานุโยคและอิตถกิลมณานุโยค เป็นพระธรรมเทศนาที่ตรัสเป็นกลางๆ ตาม
ธรรมชาติ คือ ตามสภาวะที่สิ่งทั้งหลายเป็นอย่างนั้นเอง เป็นไปตามเหตุปัจจัย...^{๒๑}

พระมหาบุญจิตร กนฺตสีโล (คำมา) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิธีการแก้ปัญหาคีลธรรมของเยาวชนตามทัศนะของพุทธทาสภิกขุ” สรุปผลการศึกษาพบว่า นโยบายการพัฒนาประเทศที่มุ่งหวังความเจริญด้านเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมคนในสังคม คือ การย่อหย่อนในศีลธรรมจริยธรรมจนก่อให้เกิดปัญหาสังคมหลายด้าน เช่น ปัญหาเรื่องค่านิยม ยาเสพติด อาชญากรรมทางเพศ และความรุนแรง เป็นต้น เพราะขาดการอบรมสิ่งที่ดีงามจากครอบครัว ซึ่งเป็นพื้นฐานของสังคมท่านพุทธทาสภิกขุมองว่า การแก้ปัญหาคีลธรรมของเยาวชนสิ่งสำคัญ คือ ครอบครัว ผู้ปกครองต้องให้เยาวชนได้รับการศึกษาอบรมที่ถูกต้องและร่วมมือกันสร้างโอกาสให้เยาวชนได้พัฒนาสติปัญญาให้มีชีวิตอยู่ด้วยอุดมคติคือความเป็นมนุษย์ที่เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ด้วยคุณธรรมเพื่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องปัจจุบันสังคมกำลังบวชวัตถุ ท่านพุทธทาสภิกขุแนะให้ถอยหลังเข้าไปหาความถูกต้อง คือ สังคมธรรมที่มาจากปฏิบัติทางศีลธรรม ยึดหลัก “ธัมมิกสังคมนิยม” คือ สังคมที่ประกอบด้วยธรรมะไม่มีใครเอาเปรียบใคร ไม่มีใครกอบโกยส่วนเกิน เป็นสังคมนิยมที่ถูกต้องเหมาะสมทั้งทางวัตถุและจิตใจ เป็นสังคมน่าปรารถนา อันธำรงไว้ซึ่งความถูกต้องคือศีลธรรมและวัฒนธรรมสืบไป

พระมหาอำนาจ วิระสร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้เทคนิควิธีการฝึกขั้นดีวิธีการแผ่เมตตา และวิธีการทำสมาธิที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย” สรุปผลการศึกษาพบว่า การใช้เทคนิควิธีการฝึกขั้นดี ทำให้นักเรียนมีความอดทนอดกลั้น การใช้เทคนิควิธีการแผ่เมตตาทำให้นักเรียนมีจิตใจที่แจ่มใส มีหลักธรรมะที่ยึด

^{๒๑} พระครูปลัดธณฺญชัย อริญฺชโย (ถีนคำเนต) , “ศึกษาเปรียบเทียบหลักทางสายกลางของพระพุทธศาสนาเถรวาทกับแนวคิดทางสายกลางของขงจื้อ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๒-๓.

เหนียวจิตใจ และการใช้เทคนิควิธีการทำสมาธิ ทำให้นักเรียนรู้สึกสบายใจ มองเห็นคุณค่า และประโยชน์ของสมาธิ ตลอดจน มีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้น^{๒๒}

พระอุบล กตปุญโญ ศึกษาเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศีลที่มีต่อสังคมไทย” สรุปความได้ว่า ศีลเป็นหลักประพฤติทางกาย วาจา และการเลี้ยงชีพสุจริต โดยมีเจตนาเป็นเครื่องประพฤติดังเว้นจากทุจริต เพื่อบรมจิตใจให้ตั้งอยู่ในกุศลธรรมทั้งหลาย การฝึกอบรมตนในทางที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกายกับใจศีลเมื่อประพฤติตรงตามหลักการสภาพจิตใจจะเป็นอิสระจากตัณหาคุณธรรมที่มีฐานมาจากศีล ย่อมมีคุณค่าที่รักษาและส่งเสริมคุณภาพ ของจิตใจ ประโยชน์ที่ต้องการจากศีลคือ การควบคุมความประพฤติ ป้องกันไม่ให้ตกไปสู่ความชั่วจิตใจสงบจากกิเลสเป็นสมาธิที่ทรงคุณค่าสนองปัญหาที่เกื้อกูลแก่การกำจัดอวิชชา และความบริสุทธิ์หลุดพ้น ดังนั้น ศีลจึงเป็นหลักความประพฤติที่ต่อเนื่องกันตามเหตุผล เป็นระบบจริยธรรม เพราะผู้ปฏิบัติจะประพฤติได้ถูกต้องก็ต่อเมื่อมีความเข้าใจในระบบและเหตุผลที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐานด้วยการปลูกฝังให้มีศีล ด้วยการเรียนรู้ มีสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดี การสั่งสอนที่ถูกต้อง นำหลักการมาประพฤติปฏิบัติอย่างต่อเนื่องด้วยความไม่ประมาท^{๒๓}

บุญเรือน เทียรทอง ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “ทัศนคติและความเข้าใจต่อคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับอริยมรรค มีองค์ ๘ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนโพธิสารพิทยากร เขตคลองสาม กรุงเทพมหานคร” สรุปผลการศึกษาพบว่า คำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นความจริงตามกฎธรรมชาติ มนุษย์เป็นผู้สามารถฝึกฝนและพัฒนาตนเองได้ด้วยการศึกษาฝึกพัฒนาทางด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา โดยปฏิบัติตามหลักอริยมรรคมีองค์ ๘ ในหมวดปัญญาได้แก่ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ หมวดศีล

^{๒๒} พระมหาสำน วิระสร , “ผลของการใช้เทคนิควิธีการฝึกขันติ วิธีการแผ่เมตตา และวิธีการทำสมาธิที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๘), หน้า ๑๒.

^{๒๓} พระอุบล กตปุญโญ, “การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของศีลที่มีต่อสังคมไทย ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๖), หน้า ๑-๒.

ได้แก่ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ หมวดสมาธิได้แก่ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ จนสามารถแก้ปัญหาภายใน (จิตใจ) และภายนอก (สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ) ทั้งของตนเองและของผู้อื่นจนทำให้เกิดความสุขได้ ในส่วนของการศึกษาภาคสนามพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามีความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องจึงทำตามหลักอัฐังคิการรค^{๒๔}

วัฒนา โอทาทะวงษ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนในระดับอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓” สรุปผลการศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาให้นักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่กำลังเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมอย่างรวดเร็ว ถ้าเด็กในวัยนี้ได้รับความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจจากผู้ใหญ่หรือคนที่รู้ใจ จะทำให้เด็กในวัยนี้เป็นคนดี เป็นที่ต้องการของสังคม แต่ถ้าเด็กขาดความรัก ความอบอุ่น ความสนใจจากผู้ใหญ่หรือคนที่รู้ใจ จะทำให้เด็กแสดงออกมาในลักษณะที่สังคมไม่ต้องการ...ส่วนเหตุปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ก็คือ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ฉะนั้น ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง จึงควรตระหนักในเรื่องของการคบเพื่อนให้คำแนะนำเพื่อเป็นการป้องกันความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นแก่นักเรียนในสถานศึกษา^{๒๕}

ศิริพัช ขำนาญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “อัตมโนทัศน์ การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ ” สรุปผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้ของมนุษย์ ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่ทำความเสียหายให้แก่ตนเอง หรือผู้อื่น ทั้งทางกายวาจา รวมถึง

^{๒๔} บุญเรือน เทียรทอง, “ทัศนคติและความเข้าใจต่อคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับอริยมรรค มงคล ๘ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนโพธิสารพิทยากร เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗), บทคัดย่อ.

^{๒๕} วัฒนา โอทาทะวงษ์, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนในระดับอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๓ ”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗), บทคัดย่อ.

พฤติกรรมทำลายสิ่งของ พฤติกรรมก้าวร้าว นั้น มีหลายแนวคิดที่เชื่อว่าทำให้เกิดพฤติกรรมได้ ในส่วนของอัตมโนทัศน์ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ นอกจากนั้น อัตมโนทัศน์ (ความคิดเห็นส่วนตัว) ก็เป็นปัจจัยหลักของการแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์ หากบุคคลมีอัตมโนทัศน์ที่อ่อนแอหรือในทางลบ (Weak or Negative Self-Concept) จะทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีการรับรู้ที่แคบเบี่ยงเบนไปจากความเป็นจริง ความรู้สึกถูกคุกคามได้ง่าย มีระดับความวิตกกังวลสูง และหมกมุ่นกับการป้องกันตนเอง แต่หากบุคคลมีอัตมโนทัศน์ที่เข้มแข็งหรือในทางบวก (Strong or Positive Self-Concept) จะเป็นคนเปิดเผยจริงใจ ทำให้บุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ในทางบวกจะสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ในทางลบ จะมีบุคลิกภาพ และการปรับตัวต่อสังคมในทางที่ผิดปกติ หากแต่ละคนรู้และเข้าใจความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง อย่างถูกต้องเหมาะสม ก็ย่อมจะปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ดี และในทางตรงข้าม ถ้าบุคคลนั้นไม่สามารถเข้าใจตนเองก็ย่อมเกิดความไม่สอดคล้องภายในและปรับตัวไม่ได้ในที่สุด...^{๒๖}

จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า ประเด็นงานวิจัยนั้นเป็นการนำเสนอหลักพุทธธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติสำหรับควบคุมกาย วาจาและใจ ซึ่งเยาวชนจะต้องเรียนรู้ให้เข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติตามหลักมรรค ๘ อย่างถูกต้อง เพราะเป็นหลักพุทธธรรมในทางพระพุทธศาสนาสำหรับพัฒนามนุษย์ และพร้อมที่จะทำให้ปัญหาความก้าวร้าว ความรุนแรง หรือพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมต่างๆ ของเยาวชนให้ทุเลาบรรเทาบางไป และให้มีความพร้อมที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวแล้วข้างต้น ทำให้ทราบหลักการสำคัญ ตลอดจนคุณค่าของพุทธธรรมสำหรับบุคคลและเยาวชน เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ควรนำหลักมรรค ๘ ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่ยังขาดหลักการปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ โดยกระบวนการ

^{๒๖} สิริพัช ชำนาญ, “อัตมโนทัศน์ การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒), หน้า ๓๕.

มรรคมีองค์ ๘ เป็นเครื่องมือขัดเกลาพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมของเยาวชน ให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติในอนาคต ซึ่งการวิจัยนี้มุ่งหวังจะได้รับประโยชน์ในการแก้ปัญหาของเยาวชนในด้านศีลธรรม จริยธรรมอันดีงาม เพื่อที่จะส่งเสริมให้เยาวชนมีการพัฒนาทั้งทางร่างกายและสติปัญญา อันจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่สังคมไทยสืบไป

๑.๕ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้วางขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๕.๑ ด้านเนื้อหา

สภาพปัญหาความรุนแรงของเยาวชน ปัญหาและผลกระทบจากปัญหาความรุนแรงของเยาวชน โรงเรียนบ้านหนองกุงโนนทัน อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น และวิธีการแก้ปัญหาความรุนแรงของเยาวชนด้วยมรรค ๘

๑.๕.๒ ด้านพื้นที่/กลุ่มเป้าหมาย

พื้นที่ศึกษา ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองกุงโนนทัน อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น โดยสัมภาษณ์จากกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้วิธีการเจาะจง (Purposive Sampling) ต่อไปนี้

- ๑) ครูผู้สอน, ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน, ครูที่ปรึกษา จำนวน ๑๐ รูป/คน
- ๒) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๒ คน
- ๓) นักเรียนชาย มัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ จำนวน ๑๕ คน
- ๔) นักเรียนหญิง มัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ จำนวน ๑๕ คน
- ๕) ผู้ปกครองของนักเรียน จำนวน ๓๐ คน
- ๖) กรรมการสถานศึกษา จำนวน ๔ คน

๑.๖ วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และมีการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ในภาคสนาม โดยใช้วิธีพรรณนา ในการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย ภาคสนามดังกล่าวแล้วนั้น และมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

๑.๖.๑ ขั้นรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

- ๑) ศึกษาข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ คือ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕
- ๒) ศึกษาข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยของนักวิชาการต่างๆ ตำรา หนังสือ อินเทอร์เน็ต
- ๓) จึงนำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด มาทำการวิเคราะห์ออกเป็นหมวดหมู่ โดยแบ่งเป็นบทๆ เพื่อง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า และนำเสนอผลการศึกษาโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

๑.๖.๒ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

- ๑) แบบสัมภาษณ์
- ๒) กล้องถ่ายรูป
- ๓) เครื่องบันทึกเสียง
- ๔) แบบสังเกต

๑.๖.๓ การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้เชิงพรรณนา

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- ๑.๗.๑ ทราบถึงสภาพปัญหาความรุนแรงของเยาวชนในสังคมไทยปัจจุบัน
- ๑.๗.๒ ทราบถึงปัญหาและผลกระทบจากปัญหาความรุนแรงของเยาวชนโรงเรียนบ้านหนองกุงโนนทัน อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

๑.๖.๓ ได้ความรู้เกี่ยวกับ วิธีการแก้ปัญหามลพิษของเขวชนด้วยมรรค ๘
และสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหามลพิษของเขวชนต่อไป